

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 9063702X

Discursus X. De Durtia, quâ Peccatum cor indurat. Tenebras intellectûs
consequitur necessario nexu frigus, quod indurat voluntatem. Ideò ut
nemo non timeat. valdè accuratè & minutim examinantur ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51653](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51653)

DISCURSUS X.

De Duritia, quâ Peccatum cor indurat.

Minimum Ecliptum solis malum sunt tenebræ; majus absque omni comparatione malum est illa naturæ, quam patitur, refrigeratio; quæ cum tenebris non desinit, sed multò post tempore tristes suos producit effectus. Peccatum Deum inter & nos positum funestissimam efficit Ecliptum, quemadmodum nuper vidimus; sed minùs malum est, quod inde provenit, illa mentis cæcitas è culpæ tenebris enata; maximum & incomparabile damnatum est, ab eclipti tali illatum, aded refrigerari voluntatem, in eâque frigus omnino mortale induci, induraturque. Et hoc est, quod hodie expendemus, attentè consideraturi tam derestabilis Cordis nostri Duritiei principia, progressus & finem, quæ omnium maximè in veritate deplorandus effectus dici potest, qui à peccato in peccatoris animâ relinquatur.

I.

II. Et principium quod attinet, illud est exiguum, & de eo dici potest, quod Astronomi asserunt de Ecliptibus, hoc est, principia illarum vix esse sensibilia. Aliquando principium sumitur ab unico aspectu, quemadmodum contigit Davidi, qui

in peccato suo multis perduravit mensibus; ita etiam, ut ne quidem remorsum senserit, aded conscientia jam callum induxerat: attramen hujus insensibilitatis principium unde ortum est? A liberiore quodam & casuali aspectu. Charissimi, jure merito omnes actiones vestras formidare oporteret, nec minimum earum defectum despiceret, quasi levem; ab hac ipsa enim culpa, quam vos levem nominatis, quasi à serpente parùm venenato, postea nasci potest Basiliscus. *De radice colubri, nascetur regulus.*

III. Nescio, an unquam conspectui vestro oblatis fuerint ij lapides, quos aliquando fulmina in terras excussurunt. Hi naturæ sunt tam duræ, ut sine ullo profectu in illis poliendis optima arterantur scalpra. At quid fuerunt in principio? Tenuissimæ fuerunt exhalationes, quæ à levissimo vento dissipari poterant. Hæ exhalationes in altum sublatae, densiorque associatae vapore, crassam inter nubem constringi se permisere; denique justo diutiùs in eâ permanentes, in lapidem induraverunt. Grande est hoc naturæ miraculum, sed quod nimis sæpe renovatur à peccatoribus. Quidam illorum aded in malo obdurati sunt, ut diceretis superbos

hos infelices illam cadere maledictionem: *Fiant immobiles quasi lapis.* Non emolliuntur beneficiis, non futurarum poenarum cedunt minis, non praesentium flagellorum franguntur verberibus; at unde quæso hæc durities? Si quis originem indagare posset, inveniret, esse aspectum aliquem inconsideratum; invitacionem & visitacionem aliquatenus immodestam. Et parva hæc exhalatio postea fuit illa fodina, in qua tam durus lapis generatus fuit; lapis qui quasi sagitta à fulminis arcu tanto cum terrore, tantæque sæpe cum strage in terras evibratur! Ita est, paulatim peccata addendo peccatis miserabilis illa Anima eò deducta est, ut eadem quasi armis utatur Diabolus ad alios plures vulnerandos. Eò deducta est, ut sit publicum patriæ scandalum, dedecus familiae, miseræque domus suæ ruina. Eò deducta est, ut ad illam convertendam opus sit Miraculo, cum cor ejus jam in saxum induruerit. *Cor ejus indurabitur tanquam lapis.* Quare omnes ictus & verbera, quæ ad illam emolliendam, aut à Concionatoribus, aut à Parochis, aut ab amicis, aut ab ipso Deo ad corrigendam illam accurrente infliguntur, adhuc magis eandem pervertunt, cum proterva sub verberibus indurescat, sicut incus sub malleo. *Cor ejus indurabitur, & stringetur tanquam malleatoris incus.* Non igitur sine causa dicebat Sanctus Job, se cum oculis suis foedus pepigisse. *Pepigi foedus cum oculis meis.* Observate pulchrum, sed mirabilem loquendi mo-

do. In bello, quod peccatum movet contra animam, certum est oculos posse nominari exploratores; quia aliud non faciunt, quam præcedere cogitationes, quæ postea subintrant. Cur ergo cum illis pangeretur foedus? foedus non solet iniri cum exploratoribus exercitûs, sed cum belli Ducibus. Ita est. Sed en documentum, quod jam nunc proposui. Sanctus Job in his exploratoribus, qui sunt oculi nostri, omne damnum & delosationem considerabat, quam exercitus ab illis introductus inferre posset. Considerabat in illo aspectu cogitationes comitantes, in cogitationibus complacentiam, in complacentia consensum, in consensu operationem, in operatione habitum, in habitu desperationem, in desperatione damnationem; atque adeo prævidendo totale hoc excidium in tempore cum exploratoribus pacisci voluit, adeoque cum illis egit, quasi in ipsis solis vis & furor prælij consisteret. *Pepigi foedus cum oculis meis.* Et hoc est sapientum & Sanctorum more operari, non sicut stultæ quædam Animæ, quæ semper habent in lingua: *Quid mali est aspicere? Quid mali est videre? Quid mali est sub ostio domus cum Adolescentibus colloqui?* Si non esset aliud malum, quam quod hic fit, esset tolerabile. Sed considerate parum id, quod evenire potest, imò quod nimis sæpe fieri solet. *Quale malum est ovum Aspidis? Non se movet, non mordet, non veneno inficit.* Ita est, si semper maneres ovum. Sed si à parvo calore foveatur,

Q

cur,

tur, aspiciat, quanta pestis ab hoc ovo, putamine candido, naturâ frigidâ, dentibus & veneno carente oriatur! Optima prudentiæ regula est, non presentibus tantum damnis consulere, sed etiam quæ fieri possunt, & futura prævidentur. Pestifera illa ova quamprimum apparent, confringenda sunt, evitando non solum conversationes malas, sed etiam periculosas. Aliàs enim parva quædam conjunctio, aut commoditas, quâ frigidum hoc ovum fovetur, ostendit, quantum mali inde oriatur. Si maritus aliquot diebus abfuerit domo, si mater summo mane surgens frequenter Ecclesiam, aut si in illa festivitate ad focum somno oppressa fuerit, hæc tam parva occasio efficiet, ut lethifer anguis pro pluribus Animabus nascatur. *Sapiens timet & declinat à malo: stultus transiit & confidit.*

Prov.

14. 83

stultus transiit & confidit.

II.

V. Densus indurati hujus cordis principia non esse sensibilia; attramen ipsius progressus maxime sentiuntur; circa quos (quod est secundum punctum à me propositum) tres licet notare gradus, suntque illi, quibus tandem peccator ad impenitentiam finalem deducitur. Facilitas nimirum peccandi, confidentia & insatiabilitas. Quidam in peccandi principio sibi persuadent, se, postquam prima vice culpæ saporem perceperint, deinde non ultra profecturos, secumque discutunt, quasi aliquis qui diceret: permittam lupo, ut primam edat stragem, deinde illum mansuefaciam. Sed omnino con-

trarium docebit experientia. Imò prima strages jam edita lupum reddet ferociorem, in eoque novi sanguinis sicut accendet. Nolite igitur unquam dicere: hoc solum faciemus peccatum, quod deinde confitebimur. Ego enim vobis affirmo, non esse viam magis facilem ad plura committenda peccata, quam committere hoc primum. Primum vocat secundum, *Abyssus abyssum invocat.* Erit quidem primum; sed non erit solum. *Qui in sordibus est, sordescat adhuc.*

VI. Hæc peccandi facilitas duo magna deinde post se trahat mala. Unum est peccare frequentius, alterum est levissimâ etiam oblata occasione peccare. Quod frequentiore peccatorum commissionem attrinet, licet aliqua ex se in particulari exiguum essent malum, sed tantus illorum est numerus, ut sufficiant ad ingentem edendam stragem. Scimus Locustarum exercitum per aërem volantem quasi quandam nubem aliquando solem obscurasse, & in terram delapsam Provincias quædam plusquam armatam aciem devastasse. Quare similis desolatio jure merito in anima Peccatorum timeri potest, qui tam sæpe labuntur, quamvis peccata illorum per se essent leviora. Quanta igitur timenda erit devastatio, cum quodvis illorum peccatum sit malum immensum; nec sit locusta, sed monstrum. Quod ad totum mundum delendam sufficiens esset? Vos non soletis post confessionem peccatorum à vobis commissorum amplius recordari, quasi omnino vestra non essent. Sed parum-

psrumper omnia illa revocate in memoriam, quasi dissolutum & inordinatum lustraretis exercitum, & tunc dicite mihi, an non vobis terrorem incutiant! Sed respondebitis, peccata commissa post confessionem non remanere amplius. Ita est, si vero cum dolore confessione deleta sine Veum quis talem vobis spondebit Confessionem, praesertim in tam continua relabendi facilitate? de quo hic non ago; praesuppono enim, peccata confessione legitima expiata esse: non tamen ideo eodem ipso tempore pravus peccandi habitus extinctus est, qui frequentatis actibus semper crescit & roboratur, animamque semper magis in profundum trahit miserationum, ita ut iniqua illa praxis, quae ab initio fossa videbatur, profunda quidem, sed ad evadendum aperta, successu temporis puteus fiat adeo strictas habens fauces, ut divinae gratiae miraculo opus sit ad inde emergendum. *Fovea profunda est meretricis.* Ecce familiaritatem illam non optimam in principio: *Puteus angustus aliena*: ecce statum, ad quem continuata deducit.

VIII. Et hoc tanto magis, quod facilius Peccator inducit se hinc non solum ad Deum tam frequenter offendendum, sed etiam ob levissimam quamlibet occasionem. *Gratis venundati estis.* Ita tales alloquitur Isaias, Vultque dicere (quemadmodum explicat Sanctus Augustinus) a plurimis non solum Aniam Diabolo paratam praesentis ejusdem prosperitatis aut voluptatis pecunia vendi, sed etiam

pro re aliquando forsitan eventura oppignorari. Unde potius animam suam donant, quam vendunt.

IX. Haec autem peccati committendi facilitas est primum praecipitij gradus. A facilitate transitur ad confidentiam. Peccatores, inquit Job, *Consumuntur velut a tineâ.* Sed quare non potius dicit, quasi a Tigride devorandos esse? ideo, responderet Sanctus Gregorius, quia tineâ quidem damnum infert, sed absque tumultu. Hinc Peccatores tolerantes culpae remorsum, cum ruinam & strepitum non sentiant, eam nihili faciunt; ideoque quae propter vires suas fera bestia est ad mortem ipsis inferendam, propter insensibilitatem non plus timetur quam tineâ, *Miserando modo mens non. Greg. I. stra fit quotidie, quo pejor, tanto securior.* 5. mor. c. 28

X. A maledicta hac securitate omnium deinde mediorum ad resipiscendum neglectus proficiscitur. Sufficeret, ut haec uxor viro suo mutationem habitationis persuaderet; ut hac sua distantia peccandi ansam tolleretur. Sufficeret, si haec puella matri suae diceret; ne amplius matrem solam rus, ad collem illum, aut fontem mittas; at tantum non habet animi, ut haec verba proferat. Sed quare? quia, inquit illa, si ita loquerer, orirentur Scandala. Respondebo vobis Prophetae Abdiae interrogatione; *Si fuerat introissent ad te, si latrones de nocte, quomodo conticuissetis?* Si fur aliquis intrasset domum vestram, jamque ci-stam aperiret, an tam verecundi essetis, ne scandalum daretis, ut non sta-

tim clamaretis, ferèque prodere-
tis? Certè id ego mihi non persua-
deo: licet de exigua rei familiaris ja-
ctura ageretur. At dum de animæ
salute agitur, quæ tanti est, quanti
Redemptoris nostri sanguis, os ope-
rire reformidatis. Ita est, ubi de lu-
cro temporali res est, ipso ære clamo-
siores sumus, ubi verò de peccato fu-
giendo agitur, ipso plumbo obrusio-
res sumus. Tundere illud potest Dæ-
mon, quantum libuerit; securus est,
quod nunquam editurus sit sonum, qui
sufficiat, Tacebit Maritus, tacebit U-
xor, tacebit Mater, tacebit Filia, ipsi
etiam aliquando tacebunt Pastores A-
nimarum, tacebunt omnes illi, qui
periculum maturè præcavere possent;
tunc solum omnibus licebit esse voca-
libus, quando non jam de periculo,
sed de ipso facto mullitandum erit,
quod (ut magis scandalosum sit) in
omnes partes divulganr, quemadmo-
dum in foco carbones disperguntur,
ut magis calefaciant.

XI. Neque hoc totum est pernitia-
bilis securitatis istius, quæ Deus offen-
ditur, malum. Pejùs adhuc est tam par-
vi fieri peccatum, ut etiam peccator
illo ipso gloriètur. Aspicite illum, qui
socijs suis unà hilariter conversantibus
enumerat, quot, quales, quando &
quo astu in casum impulretur, hac ja-
ctantiâ se audacem de prædicans, instar
superbi Leonis, qui post editam stra-
gem labra sua vivo adhuc sanguine
calentia lambit.

XII. Ultimus denique gradus, quo
in hanc abyssum peccator labitur, est,
post facilitatem & confidentiam, pec-

candi insatiabilitas. Invenietis ali-
quos, qui nunquam ad meliorem
frugem redeant. A perversâ adole-
sentiâ ad sceleratiorem transeant ju-
ventutem. Juventuris vitia, quæ vici-
lis ætatis tempore emendanda essent,
augentur adulterijs, & ad canam usque
senectam ignis ille diabolicus ardere
pergit, qui ne quidem tantâ nivis
copiâ in flagrantem hos Vesuvios de-
lapsâ extinguitur. Grandis in Pec-
catores maledictio à Davide contor-
queretur; estque, quod peccatum il-
lis sit futurum velut cingulum. *Fiat qd.*
ei sicut Zona, quâ semper pracingi- 108.13
tur. Quo loquendi modo nobis
significatur, ut docet Sanctus Augu-
stinus, malos semper ad malè fa-
ciendum accinctos esse, semper para-
tos, semper expeditos, nec defatiga-
ri; & quod, si aliquando pravam
consuetudinem relaxent quasi fa-
sciam, non tamen unquam eam de-
ponant. *Fiat ei sicut Zona, quâ sem-*
per pracingitur. Quin non solum
in iniquitate suâ vitam ducunt, sed
& incrassantur. *Prodiit quasi ex adi-*
pe iniquitas eorum. Non tantum
peccatum transiit in voluntatem, sed
voluntas illorum degenerat in pec-
catum. *Transferunt in affectum cor-* 72. 7
dis. Quia si oculos in aliquid conij-
ciunt, non aliò tendunt illorum aspe-
ctus, quàm ad novam prædam capien-
dam, aut ad veterem nutibus denuo
irretiendam. Si loquuntur, ser-
mo illorum non est alius quàm de a-
moribus. Si se recreant, non alia
re quàm impuritatibus lærantur, si
jocantur, illorum sales & facetiæ, si

si soli sunt, illorum cogitationes; si cum alijs conversantur, illorum exempla; imò si dormiunt, lomnus ipsorum nocturnus omnis hac infernali pice conspurcatus est, quæ semper in illorum pectore ebullit. *Transferunt in affectum cordis.* Toza vita illorum contrinum est peccatum.

III.

XIII. A semita tam perversa facile argumentari licet, quam infelix sit denique terminus, ad quem peccator deducitur. Et hoc est tertium Sermonis hujus punctum, in quo cuperem vos tandem probè intelligere, hanc cordis duritiem tandem in impoenitentiam finalem desinere. Vultur aded pertinax cadaverum Helluo est, ut sæpius iisdem insidens, à Venatoribus baculo occidatur; tam avidè in carnem morticinam fertur. Idem prorsus induratis accidit Peccatoribus. Tam avidè putidæ carni inhiant, ut Dæmon, quacunq; tandem horâ accedat, eos pabulo suo inhiantes inventurus sit. Si vel arcum & retia sua in Inferno relinquat, solus absque arcu & laqueis manu sola prædam auferet. Hi miseri enim consentiunt, licet non sint tentati, & occasionem pereundi ipsimet quærunt, ubi illa deest. *Gravabit terram iniquitas sua, & non adjiciet, ut resurgat.* Quid horribilius potest dici? iniquitas illis inest, sicut pondus inest terræ, tamque est intrinseca & intima, ut ad præcipitium impulsu non indigeantur; se enim ipsos præcipientes agunt. Sed an fortè saltem adhuc spes erit, aliquando resurrectu-

ros? hoc enim verò deterrimum. *Gravabit terram iniquitas sua, & corruet, & non adjiciet, ut resurgat.* Ideoque magna est inter peccatores differentia. Omnes in culpæ naufragio submerguntur; de hoc non est dubium? sed nonnulli velut ligna post aliquod tempus enatant: alij velut terra in fundum absque ullâ ope descendunt, nec unquam amplius capita ex undis attollunt. Tales sunt animæ illæ induratæ, de quibus hic sermo est: Animæ, ut sibi ipsis compaterentur, & de vitâ perperam actâ dolerent, omni teneritudinis sensu privatæ.

XIV. Observatum est, corpus mortuum evisceratum, in mare projectum, non sicut alia, subinde emergere. Et hoc aliquando à Piratis astutioribus est factitatum, ne stragis ab illis editæ ab undis ad alia loca aliquod indicium deferretur: imitantibus in eo Dæmonem, qui ita cum gravibus peccatoribus se gerit; ipsa enim viscera, cor & mentem omnem evellit, ut semper in fundo hæreant, nec unquam, ne quidem in morte, ad littus revertantur.

XV. Sed adhuc parum dixi, finalis hujus impoenitentiae causam furori Dæmonis attribuendo. *Habet quidem ille aliquam in hac partem, sed minorem; majorem partem sibi vindicat Justitia divina.* Hæc enim cordis Duritia, quam huc usque detestati sumus, non solum est culpa, sed etiam pœna, sicut supra de cæcitate dictum est. *Ego induravi cor ejus, inquit Deus, non quòd in peccatorum*

Q 3

S. Th. 2. 2. q. 79. ar. 3.
Exod. 10. 26

eorum præcedentium vindictam
velis hominem labi in sequentia ;
sed quia jure merito majora illa negat
auxilia, quorum virtute facile sequen-
tia evitasset peccata. Ita ut dicere, à
Deo corda peccatorum indurari, idem
fit ac dicere, ipsum permittente, ut in-
durentur, & non impedire. *Non*
obdurat Deus impertiendo malitiam,
sed obdurat non impertiendo misericor-
diam. Quemadmodum sol facit cum
grandine, quæ in nubium sinu ab il-
lo non induratur; sed quia radijs suis
validioribus intro penetrare non po-
test, permittit, ut in illis vi naturalis
frigoris congeletur. Hæc verò pec-
na est omnium aliarum horribilissi-
ma; quia est ultima ad damnationem
dispositio, & cor à Deo derelictum (ut
suprà dictum est) victima est æterno
igni destinata, cui jam permissum est
per omnia vagari prætata; quia non mul-
to post tempore Divinæ Justitiæ sub-
denda cultro, æternum ardebit. Ut

S. Gre-
gor. *quasi jam sint quadam in peccatore sup-*
hom. II. plicia, ipsa incrementa vitiorum.

Super E-
zech. XVI. Totum hunc Discursum ut
Ianus apprehendatis, horrendam confirmabo
Nicius historiâ. In præcipua quadam Sici-
exempl liæ civitate non ita pridem certa quæ-
171. dam vivebat puella, quæ in princi-
pio magis vana, quàm lasciva, oculos
suos in exterum conjiciebat Adole-
scentem, ibi literarum studijs ope-
ram dantem. Sed ab his aspectibus,
licet nil fuerint aliud, quàm scintillæ,
temporis tamen progressu tantus ac-
census est ignis, ut uterque in cine-
res abierit; inchoato siquidem inter se
commercio nimis libero, Puella dis-

solutam, ille discoloram egit vitam;
Malum verò ipsamet Mater summo-
pere auxit, quæ cum pessimè foeten-
tem ignem extinguere deberet, oleum
affudit; & cum filiam inhibere debe-
ret, eam impulit, nullam non agendi
licentiam concedendo. Ecce Ma-
tres, quæ aliquando non Matres,
sed truculentæ sunt tigrides prolium
suarum. Considerate igitur, quo-
modo peccatum omnia secum trahat
infortunia. Contigit, ut Adolescens
illo ipso die, quo sanguinem miserat,
propè amicæ puellæ domum transfret;
& invitatus ab amasia, ut subiret do-
mum, repulsam invitanti dare non
sustinuit. Itaque hilariter cænarum
est, cumque uterque vino & libi-
dini indulgissent, simul quoque
somnia obturi sunt: Sed somnus hac
vice non fuit mortis imago; fuit e-
nim mors verissima; dormiente si-
quidem Adolescente, fascia, ut sæpe
accidere solet, quæ vena obligata
erat, dissolvitur; vulnus & vena
aperitur, totusque sanguis, præce-
dentibus agitarus & commotus inso-
lentis, tantâ in copiâ erupit, ut in-
felix adolescens prius animam reddi-
derit, quàm experrectus fuerit. In-
terea Puella evigilans advenit, om-
nia plena esse sanguine, conatûque
amantem excitare, sed frustra; do-
nec accenso lumine exhorrescens fu-
nestum Peccati sui tam atroci modo
puniti spectaculum videret. Deplo-
ravit igitur copiosis lacrymis non
solum adolescentis mortem, sed pro-
priae insuper vitæ periculum, quod in-
cursum se videbat, si cadaver do-
mi

mi suæ fuisset repertum. Quare ca-
pro cum Matre consilio utraque statu-
it, meliore quo possent modo, prius-
quam dies illucescere, illud ad vicinæ
Ecclesiæ fores deferre. Res ex animi
sententia successit, ita ut templo aper-
to mortuus hic in feretro omnium o-
culis exponeretur, opinantibus pleris-
que, cadaver id esse juvenis, à corriva-
libus ea nocte interfecti. Atque ita Di-
vina Nemesis denno scelerum compli-
ce vindictam sumperat. Supererat
adhuc pars altera eorundem, & for-
tè plurimum rea. Et ecce! illa ipsa,
adhuc peccatis suis indurata, poenam
non omnino dissimilem dedit; succes-
serat è voto tam Matri, quam filia con-
sistum, quo ignominiam suam cela-
bant, cadaver domo suâ extrahen-
do, sicut modò intellexistis. Nihil-
ominus amore & dolore insanien-
s puella quiescere non potuit, flexu-
que & clamore animi sui sensa pro-
didit, adeò ut ad eam tranquillandam,
quasi aliquam è vicinâ, ut solet, cu-
riositate ductam ad templum mater
comitata fuerit. Sed hoc consilium
optato successu planè caruit: Ad in-
tuitum enim amantis in Sandapila ex-
tenti miserabilis puellæ amor magis
excitatus, & reaccensus, eam in tam
enormem coniecit desperationem, ut
statim extracto è sacco cultro, in
publica exclamârit Ecclesia: Ego
sum illa, quæ istum necavi, ego sum:
hòsque inter clamores adacto in præ-
cordia ferro stulta procum tuum, cui
se ducem antea præbuerat flagitij, ad
infernum secuta est pedisequa & so-
cia poenæ.

XVII. Advertite hac in tragædia
modica initia, progressus funestos, sed
funestiorum cordis, vitio paulatim in-
derari, finem. *Cor durum malè habe-* *Eccel. 3.*
bit in novissimo. Quis non obstupe- *27.*
sceret, videns puellam Christianam,
invento peccati sui complice, ad latus
suum tam miserè extincto, ad sanio-
rem mentem revocari non potuisse?
quàm facillè erat flagitij turpitudinem
in tam exemplaris poenæ spectaculo
concipere? quàm meritò inferni poe-
nas formidare poterat? Quàm facillè
erat animæ salvandæ curam susci-
pere, poenitere, & ad meliorem vitam
aspirare? Attamen nihil simile even-
nit: illa enim, quibus emolliri debu-
isset, Duritiem auxere. Et hoc est,
à Deo esse derelictum, & à propria
obstinatione, divinæque gratiæ sub-
tractione induratum. Hoc spectacu-
lum semper ante oculos versari de-
beret, quemadmodum terribilibus
hisce Ecclesiasticis verbis Deus monet:
Considera opera DEI, quòd nemo possit *Eccel. 7.*
corrigere, quem ille despexit. Cha- *14.*
rissimi, bene considerate, hancque
veritatem adeò gravem ad imum us-
que penetrare, quæ est; si à DEO
despecti fueritis, non vobis meas pro-
futuras conciones, non profuturas
correctiones ullas, non consilia, non
tor proborum DEI Servorum exem-
pla, non Confessarios, non bona ver-
ba, non auctoritates, verbo, nulla
alia media quidquam profutura.
Omnia ista fragorem edent, sed sine
fructu, sicut tormentum bellicum si-
ne pila; nec vallum obstinati cordis
dejjicient. *Nemo potest corrigere, quem*
Deus

Deus desperet. O infelicem peccatoris à gratia divina derelicti statum! Illum, quæso, parumper expendite: *Considera opera Domini.* Quis est illo, qui animam deserit, & in cuius manibus illam animam derelinquit? Qui derelinquit, Deus est, qui postquam illam infinità suà creâset potentia, pretioso suò redemit sanguine, tantis quæsiuit laboribus, tantis vacavit inspirationibus, ad ejus nunc condemnationem perpetuam ob ingrati animi contumaciam cogitur consentire. Deinde in cuius manibus hæc anima derelinquitur? in manibus inimici. *Tradidit in manu inimici.* In manibus prævæ voluntatis omni furia crudelioris. In manibus Dæmonis, in manibus peccati: *in manu inimici.* In hoc misero statu homo ad omnes calamitates suas insensibilis redditur, nec vulnera sua sentit, & licet ea credat, operatur tamen eo modo, quasi non crederet.

Thren.
6. 7.

XIX. Imò ne quidem hic omne malum finitur, longè ulterius progreditur. Siquidem peccator obstinatus in propria malitia & ab efficacibus gratiæ auxilijs derelictus, eam induit proprietatem, quam videmus in rebus omnium durissimis; quæ est, ut non solum telis se penetrare conantibus resistant, sed etiam contra ejaculantes audacter retorqueant. Ex gratiâ: Sagittæ in elephantem vibratæ bestiam non lædunt, sed sine vulnere in terram decidunt, tanta est pellis illius durities. Verùm Sagittæ in scutum æreum emissæ, non so-

lùm absque penetratione in terram cadunt, sed novum in æris duritie concipientes impetum, in ipsum arcum & jaculantis manum resiliunt; tanta est æris, ad quod impingunt, durities. Eodem modo peccatoris cor temporis processu ad hunc ultimum Duritiæ gradum provehitur, ut non solum divinæ resistat Bonitati, sed contra eandem se opponat: miseri enim tantò liberius peccant, quanto diutius eos ad pœnitentiam Deus exspectat, tantoque magis obrurant aures, quò sapius à DEO vocantur. Si bonorum temporalium abundantiam illis concedit, cum pecuniam ad redimendos sese à peccati servitute eleemosynæ largitione, impendere deberent, juxta salubre illud monitum: *Peccata tua Eleemosynis redime*; impendunt illam ad compedes sibi duplicandas, & ad alios iisdem facilius implicandos, dum laurius, ac splendidius scelerum complices elunt, & quæ promissis, quæ donis insidiantur honestati cujusdam puellæ, tantò magis incautæ, quanto magis egentis. Quod si Deus velut piissimus medicus modum medendi mutet, coneturque frigidis tales infirmos curare remedijs, quibus calida prosperitatis pharmaca non profuerunt, & excitet illis litem à potenti adversario intentatam; percutiat corpus illorum improvisâ aliquâ infirmitate, quæ deficiant & debilitentur, creditur illos convertendos, manumque tam amicè, sanitatis ergo, percurientem osculaturus esse? *Vulnerat, & medic-*
ENT.

116. 5.
18.

Tab.
6.

147. Cum eam osculari deberent, phreneticorum instar mordent, Nomen Dei blasphemis proscindunt, providentiam illius incusant, & implacabili odio in proximos exardescunt, quibus in tali negotio tanquam ministris divina uritur Justitia. Quid amplius? *Cor suum posuerunt ut adamantem.* Cor illorum non solum durum est, velut adamantis, sed omnes ictus repercutit. Omnis conatus malum auget, omnis medicina malum exasperat: antidota degenerant in venenum, emendandique opportunitates in perditionis irreparabilis occasiones commutantur.

148.

XX. Quare quid faciendum est, Charissimi, ne in tam horrendam duritiam, magnam cordis humani culpam, magnamque Divini Judicij supplicium incidamus? Remedium est promptissimum, modò illo uti statuatis, quod pulchris illis verbis comprehenditur, quibus senior Tobias filium suum instruebat. *Omnibus diebus vita tua in meo habeto Deum, & cave, ne aliquando peccato consentias.* Primum ergo est, quotidie ad Deum recurrere, summamque diligentiam, & animi demissione hanc ab illo rogare gratiam, ne in peccatum labamur, & si lapsi fuerimus, ut quamprimum resurgamus. Sed an vos hoc facitis? imò hic ipse est potissimus plurimorum Christianorum defectus, qui non solum aliquot diebus orationem intermittunt, sed dici potest, eam totaliter ab illis omitti: aut enim omnino non orant, aut ad

Tob. 4.
6.

summum obiter quasdam solitas preces recitant, ut non attendant, aut sciunt, quid agant, quos merito his verbis reprehendit Sanctus Augustinus: *Tu non audis orationem tuam, & vis Deum exaudire orationem tuam.* Et si fortè in necessitatibus suis Deum rogant, non id pro Animæ, sed Corporis emolumento faciunt, id est, ut ad aliquod bonum temporale pro se, aut suis impetrandù, aut ad malum, quod timent, avertendum. Si maritus aut filius ægrotat, si hostia quædam malè habet, statim concipiuntur vota, sed quæ anathemata ab aris suspensa invenietis, ad gratiam pro pravâ amicitia deferendâ impetrandam? aut ad ab infami ludendi vitio abstinendum, aut ad maledictum blasphemandi habitum corrigendum? Peccatores non sunt plùs solliciti, ut petant sibi lucem gratiæ concedi, quam ut petant oriri sibi solem. Putant à Deo salutem sibi deberi, & quasi illam pro se Jurisperitorum militare regulam: *Precibus frustra impetratur, quod jure communi conceditur.* Quòd si unquam ad Deum preces fundant, existimant magis necessarium esse pro bonâ & copiosâ messe, quam pro Cælo supplicare. Quid est decipi, si hoc non est? *In mente, igitur, habeto Deum omnibus diebus vita tua.* Quotidie ex toto corde Deum rogate. Et ecce primum momentum in praxi exercendum.

L. nemo
c. de
thesaur

XXI. Alterum sequentibus continetur verbis: *Cave ne aliquando peccato consentias.* Cavete, ne incipiat cadere; cavete vobis à primo pecca-

R

10,

to; peccatum enim est quasi ovum crocodili, quod in principio parvum nascitur, deinde semper magis crescit, donec horribilem pariat serpentem. Satis magnum esset malum, DEUM offendere, licet non amplius quam semel offenderetur. Mulier, quæ tantum semel fidem fregit Marito, nunquam amplius ab eo benigno aspicitur oculo. Quid igitur dicendum est de Anima, quæ adultera, magisque sacrilega & impudens fidem frangit Deo? Unum solum peccatum, ah! quantæ culpæ & poenæ eam ream facit! ideoque, *cave, ne aliquando peccato consentias*. Hoc solum peccatum, quod committere cogitas, hoc solum dico, licet in veritate solum maneret, ingenti te horrore replere deberet. Sed quanto magis trepidare deberetis, cum peccaturi sciat, peccatum trahi à peccato, sicut ferrum Magnete affricum trahit alterum ferrum? *Peccator adjiciet ad peccandum*. Atque adeo idem est semel velle labi, ac multoties velle labi. Ignis etiam dum adhuc parvus est, timeretur; inter elementa enim sterilissimus est, & foecundissimus. Sterilissimus est, quia omnia devorat; nec quidquam à se distinctum producit, sicut aër, aqua, & præ omnibus terra, solent producere. Sed etiam simul est omnium elementorum foecundissimus, alium sibi similem producens ignem, semperque magis flammis flammis sine fine adjungens? Talis est iniquitas, inquit Deus, *ignis est ad perditionem devorans*. Quare prima vestra iniquitas, quam com-

Ecc. 3.

2.

Job.

31. 12.

mittere statuitis, licet sit sola, non est tantum ignis ipso igne infernali peior, qui omnia bonorum operum merita devorat, nec quidquam boni generat, sed est ignis simul foecundissimus ad alium ignem producendum, flammisque flammis addendas, donec indelebile exciteretur incendium. Cave ergo, ut ne quidem consentias, *Cave, ne aliquando peccato consentias*. Hic consensus fit, quando Anima post injuriam Deo illatam adhuc temerariè dicit in corde suo: *Quid mali est? confitebor*. Quid mali est peccatum? jam ante dixi, sed præter id, quod dixi, meminisse vos oportebit, hoc solum peccatum plus ponderare, quam omnia bona opera, quæ unquam in vita vestra facturi estis, quam quæ omnes Sancti & Sanctæ fecerunt; imò denique plus, quam omnia opera, quæ ab omnibus creaturis possibilibus simul unicus fieri possent. At quod dicitis, vos confessuros, Deus novit, quæ & qualis illa futura sit Confessio. Quidquid sit, nolite credere, vos ad primæ innocentiae statum redituros. Experientiam à ligno capite; hoc in aquam injectum finite putrescere, deinde extractum ad solem siccate; invenietis lignum hoc nunquam tanti esse ponderis, quanti erat antè, cum sanum in aquas projecistis. *Cave ne aliquando peccato consentias*. O quot hujusmodi infelices sunt nunc in Inferno, qui etiam dicebant! *Confitebor*. Jam verò in ardentissimis hisce flammis stultitiæ suæ recordantur, quam in vitâ non videbant! Putatisne, si adhuc

*Lib. 1.
de Conf.*

*Gen. 3.
19.*

Lib. 1.
de Conf.
huc semel in terras redire possent, ad-
huc semel tam enormiter se decipi
permisuros? Damnis illorum discite
sapere, Charissimi. Cavete, Cavete,
Cavete, Peccatum timete, antequam
committatur, timete, cum commissum
est, timete quando etiam Confessione
delerum est. Alias, quemadmodum
expendit Sanctus Bernardus, illa ini-
quitas, quæ in principio pondus vide-
batur excessivum, deinde videbitur ur-
cunque portabile; denique omnino
leve putabitur; unde non amplius sen-

tietur, ita ut etiam sub illo suavis ca-
piatur quies, non secus ac si magna in
peccato committendo delectatio hau-
rideretur. *Primum tibi importabile vide-
bitur: processu temporis si assuescas, non
judicabis adeo grave: paulo post leve
senties; paulo post nec senties; paulo post
etiam delectabit. Ita paulatim in cor-
dis duritiem itur. Qui talem non hor-
ret abyssum, iter ad eam ingrediatur;
qui vero prudenter timet, caveat sibi
à primis passibus. Cave ne aliquando
peccato consentias.*

DISCURSUS XI.

Peccatum mortem infert Animæ.

Damus nunquam
vivacius commissum
à se apprehendit
peccatum, quam
cum ante oculos
suos charissimum
filium suum Abelum

mortuum intueretur. Tunc etenim
in luridâ illâ facie, in eclipsatis ocu-
lorum luminibus, in labris illis exan-
guibus, in gelidis illis membris, qua-
si literis majusculis expressam non
ita pridem ob prævaricationem suam
latam contra se legit, & intellexit
sententiam: *Pulvis es & in pulverem
revertèris.* O si ego quoque ante ocu-
los Peccatorum Animam illam mor-
tuam & cadaverosam ponere possem,
quam in sano circumferunt corpore!
Sperarem illos apprehensuros, quam
grande malum sit peccatum, quod

est unica mortis hujus causa. Sal-
tem tantum efficere conabor; ne
mortuos eo modo, quo sunt mor-
tui, relinquam, sed ut eos ad resur-
gendum sincera cum peccati, à quo
occisi sunt, detestatione excitem.
*Exurge à mortuis & illuminabit te Ephes.
Christus. 3. 14.*

II. Verùm in principio maximum
subeo præjudicium, æturus de mor-
te sensibus nostris incognitâ. Japone-
parum Navigationis experti, non cre-
debant in toto Mundo alias esse, quam
duas regiones, Chinam & Japoniam,
Ideoque quemadmodum aliud quo-
que non cognoscebant mare, quam
illud, quod oras illorum lambebat,
sic etiam alias non apprehendebant
tempestates, quam quas in finibus
suis experiebantur. Eodem modo
faciunt sensus nostri, qui alia non co-
gno-